

Pöytäkirja

1/4

19.12.2023

VN/21650/2023

Valtion sijoitusyhtiö- ohjausryhmän 4. kokous

Aika	Pe 1.12.2023 klo 13-14.30
Paikka	Valtioneuvoston toimitilat, Eteläesplanadi 4, sali 4, 1. krs (huom! kalenterikutsussa Teams- linkki)
Osallistujat	Ilona Lundström, TEM (puheenjohtaja) Kari Virtanen, TEM (varapuheenjohtaja) Mikko Huuskonen, TEM Marjo Ilmari, Business Finland Oy (Teams) Tiina Ingman, TEM Juho Korpi, YM (Teams) Taina Eckstein, VM Titta Mantila, Oppiva Invest Oy Minnamari Marttila, Finnfund Oy Toni Mikkonen, Ilmastorahasto Oy Mikko Myller, TEM Eerikki Nurmi, OKM (Teams) Jyrki Orpana, TEM (Teams) Petri Serenius, BFVC Oy Oskari Räikkönen, TEM (Teams) Oskar Kass, UM Pia Santavirta, Suomen Teollisuussijoitus Oy Henri Tuominen, TEM (siht.)

1. Avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Hyväksyttiin ohjausryhmän asialista ja edellisen kokouksen (14.11.2023) pöytäkirja.

2. Yleiset periaatteet

Keskusteltiin konsernin rahoitusinstrumentteja koskevista yleisistä periaatteista. Lähtökohtana on, että rahoitus on pitkälti markkinaehtoista, mutta myös tuellinen rahoitus on mahdollista. Rahoitus on ensisijaisesti oman pääoman ehtoista, mutta myös vieras pääoma voi poikkeuksellisesti kuulua valikoimaan. Konsernissa rahoitus muodostuu rahasto- (ensisijainen) ja suorista sijoituksista. Yksityisen rahoituksen vivuttaminen, EU-rahaman hyödyntäminen ja kestävän rahoituksen periaatteet (ESG) ovat keskeisiä lähtökohtia toiminnalle. Myös kattava, ei päällekkäinen rahoitusinstrumenttikokonaisuus muiden julkisten rahoittajien (ml. EU-rahoitus) kanssa on välttämätöntä. Instrumentaatiosta päätetään yksityiskohtaisemmin konsernitasolla, ei lainsäädännössä.

3. Konsernin instrumentaatio eri toiminnoissa

Ohjausryhmälle esiteltiin alustavia linjauksia rahasto- ja suorien sijoitusten sekä valtioneuvoston erityistoimeksiantojen keskeisiä piirteistä. Rahastosijoitusten uusiksi painotuksiksi esitetään mm. rahastojen kokoluokan kasvattaminen ja temaattiset rahastot. Poisrajattaviin toimintoihin kuuluvat erityisesti toimintansa vakiinnuttaneet BO-rahastot. Kaiken kaikkiaan nykyisestä salkusta (Tesi 37%) vapautuvat varat kohdistetaan uusiin rahastoihin ja painotuksiin. Alustavien arvioiden mukaan noin 60 % rahoituksesta olisi jatkossa rahastosijoituksia.

Suorien sijoitusten painopistettä on alustavien linjausten mukaan tarkoitus siirtää mm. suuremman mittaluokan ja riskin (ns. asset heavy) T&K&I ja puhtaan siirtymän investointeihin. Lisäksi keskusteltiin mm. mahdollisuudesta käyttää alisteista rahoitusta / epäsymmetriaa ns. suuren mittaluokan [40-60 milj. €] laitosinvestoinneissa. Tässä kokoluokassa korostuu yhteistyön rooli muiden TEM -konsernin rahoittajien kanssa. Erityisesti valtioneuvoston erillistoimeksiantojen kohdalla todettiin mahdollinen tarve pääomitukselle, varsinkin jos rahoitukseen sisältyy tukea. Lisäksi arvioitavaksi nousee nykyinen 20 milj. € kynnys talouspoliittisen ministerivaliokunnan käsittelylle.

Todettiin, että rahoituksen työkalupakin (kuten koko konsernin strategian) tulee olla kattava ja aikaa kestävä, ja painotuksia tulee tarvittaessa pystyä muuttamaan tilanteen niin vaatiessa. Mm. kansainvälisten rahastosijoitusten rooli arvioidaan huolella. Erityisesti kansainvälinen venture capital -osaaminen on kriittistä markkinassa. Myös epäsymmetristen rahastosijoitusten tarve arvioidaan erikseen. Arvioitavaksi tulee lisäksi rahastosijoitusten ja suorien sijoitusten suhde, rooli mm. teollisuuspoliittisen ml. puhtaan siirtymän tavoiteasetannan saavuttamisessa sekä mm. yksityisen ja EU-rahaman vivuttamisessa. Yritysten kilpailukyvyyn turvaaminen ja konsernin palvelukyvykkyys nousee kokonaisuudessa kriittisen tärkeäksi.

4. EU-rahoituksen hyödyntäminen

Uuden konsernin myötä voidaan saada suurempaa tehokkuutta EU-rahoitukseen kytkeytymiseen, esimerkiksi hyödyntämällä Tesin valmistuvaa pilariarviointia Ilmastorahaston

kaltaisen riskikkäämmän alisteisen instrumentaation tueksi (EU-budjettitakuun avulla rahoituksellisia riskejä myös EU:lle). Keskeiset lyhyellä aikavälillä hyödynnettävät keinot ovat: 1) Kohdennettu kanssarahoitushjelma EIP:n kanssa; 2) Uusi räätälöity InvestEU-rahoitusohjelma puhtaan siirtymän laitosinvestointeille; 3) Tehokkaampi rinnakkaissijoittaminen EIP:n kanssa. Rahoitusohjelmat voisivat olla parhaimmillaan käytettävissä jo vuonna 2025.

5. Yhteistyö hallinnonalan toimijoiden kanssa

Uuden konsernin käytettävissä olevat niukemmat resurssit sekä tukien (mm. investointi- ja energiatuet) leikkaukset ja innovaatioiden rahoituksen vähäisyys puoltavat yhteistyön vahvistamista TEM- konsernin muiden rahoittajien kanssa. Valtion pääomasijoitusyhtiö – hankkeen tiimoilta on aloitettu keskustelut yhteistyöstä Finnveran ja Business Finlandin kanssa. Instrumenteista ei ole pulaa, mutta yhteisessä tehokkaammassa ja systematisoidussa ”polutuksessa” pääomasijoittajan kanssa nähdään paljon mahdollisuuksia. Instrumentit täydentävät toisiaan ja palvelevat kohdeyritysten erilaisia elinkaarivaiheriippuvaisia tarpeita. Yhteistyön tarve korostuu mm. korkean jalostusarvon mittavissa laiteinvestoinneissa. Uusi toimija toivottiin tervetulleeksi TF-perheeseen.

6. Taloudellinen suunnittelu ja rahoitus

Hallituksen ohjelman mukaan uuden konsernin pääomatilanne ja -tarve arvioidaan osana valtion erityistehtävayhtiöitä koskevaa kokonaisarviointia ja kyseisiä yhtiöitä koskeva lainsäädäntö päivitetään vastaamaan uutta rakennetta. Lähtökohtaisesti yhtiön resurssit ovat aikaisempaa rajallisemmat, ja likviditeeksi arvioidaan v. 2025 alussa 570 milj. € (sijoitussitoumukset noin 650 milj. €). Ilman lisärahoitusta sijoitettavissa olevat varat kutistuvat arviolta 100 milj. € vuosivauhtia jopa varsin konservatiivisten sijoitusallokaatioiden tapauksessa.

Ohjausryhmässä keskusteltiin uuden konsernin toiminnan rahoitusvaihtoehdoista. Uutta rahoitusta voidaan hankkia ottamalla lainaa, myymällä omaisuutta ja tehostamalla myös EU-rahoituksen käyttöä. Valtion pääomitukset (palautuvat), takaukset ja valtion sitoumus mahdollisten tappioiden kattamiseen kuuluvat vaihtoehtoiseen keinovalintaan. Yhtälö on haastava; miten toteuttaa hallituksen ohjelmassa asetettu tehtävä rajallisemmilla resursseilla. Hallituksen ohjelma edellyttää myös ennustettavan osingonjakopoliittikkaa. Kysymykset aktualisoituvat, kun TEM valmistelelee uudelle yhtiölle omistajaohjausstrategiaa kevään – kesän 2024 aikana.

7. Muut asiat

Ei muita asioita.

8. Seuraava kokous ja kokouksen päättäminen

Päätettiin, että seuraavassa kokouksessa keskitytään Finnfund Oy –selvityksen tuloksiin (linjataan FF rooli osana kokonaisuutta) sekä hallituksen esityksen ensimmäiseen luonnokseen. Seuraava kokous on 20.12.2023.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.30.

Jakelu

Ohjausryhmän jäsenet

Julkaistaan hankkeen hankeikkunassa